

پیش بینی سرزندگی تحصیلی براساس جو روانی اجتماعی تدریس و الگوی ارتباط خانواده

هنگامه وحیدی نسب^۱، مسلم عباسی^۲

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی

چکیده

هدف: هدف این پژوهش، بررسی رابطه میان جو روانی اجتماعی تدریس و الگوی ارتباط با خانواده با سرزندگی تحصیلی است. روش: روش پژوهش، بررسی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل دانش آموزان دوره متوسطه اول شهر اراک است، که از بین حدود ۳۲۰۰ نفر نمونه‌ای به حجم ۳۸۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل پرسشنامه‌های جو روانی-اجتماعی تدریس فریزر گدینگدز و مروبی (۱۹۹۵)؛ الگوی ارتباط خانواده ریچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۰)؛ سرزندگی تحصیلی چاری و دهقانزاده (۲۰۱۳) است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ارتباط معناداری میان جو روانی تدریس و الگوی ارتباط خانواده وجود دارد. در میان مولفه‌های جو روانی تدریس به ترتیب رقابت، انضباط و تکلیف‌مداری، و در نهایت برخورد اصطکاکی بیشترین تاثیرات منفی را بر سرزندگی تحصیلی دارند. در مقابل مولفه همبستگی یا یکپارچگی تأثیری مثبت اما بسیار اندک دارد. همچنین هر دو مولفه الگوی ارتباط خانواده جهت‌گیری هم‌نوایی و جهت‌گیری گفت و شنود با ترتیب جهت‌گیری گفت و شنود و سپس جهت‌گیری هم‌نوایی تأثیری مثبت بر سرزندگی تحصیلی دارند.

واژه‌های کلیدی: سرزندگی تحصیلی، جو روانی-اجتماعی تدریس، الگوی ارتباط خانواده

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. مقدمه

بخش قابل توجهی از چالش های زندگی مربوط به دوره نوجوانی است که چالش های تحصیلی (به عنوان مثال، سطوح پایینی نمرات، استرس های معمول و غیرمعمول)، از جمله این چالش ها می باشد. دوران تحصیل، دوره ای از زندگی است که در آن تغییرات شناختی و اجتماعی سریعی اتفاق می افتد. از این رو انطباق و سازگاری با فرصت ها و چالش های تحصیلی مورد توجه پژوهشگران تعلیم و تربیت بوده است. سازگاری در موقعیت های آموزشی که از آن تحت عنوان سازگاری تحصیلی یاد می شود، به توانمندی فراگیران در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش هایی که مدرسه به عنوان یک نهاد اجتماعی فراروی آنها قرار می دهد، تعریف می شود.

سرزندگی تحصیلی به عنوان پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی تجربه می شود (پاتوین، کونورز، سیمز و داگلاس - آربورن، ۲۰۱۲)، از عوامل ثمربخش و موفقیت آمیز در زندگی تحصیلی دانش آموزان می باشد (سبزی و فولادچنگ، ۱۳۹۴). از این رو، آشنایی با عوامل تأثیرگذار بر آن برای دست اندرکاران تعلیم و تربیت اعم از خانواده ها و نهادهای آموزشی حائز اهمیت است تا شاید زمینه های ارتقا آن برای نوجوانان فراهم گردد.

یکی از عوامل تأثیرگذار بر سرزندگی تحصیلی الگوی ارتباط خانواده می باشد. کوئرتر و فیتزپاتریک^۱ (۲۰۰۲) و دیکسون (۱۹۹۵) از نظریه پردازان الگوی ارتباطی خانواده اظهار می دارند که اعضای خانواده، مجموعه ای از طرح وارها را که بر نحوه ارتباط در خانواده مربوط می شود را شکل می دهند. این طرح وارها که همان الگوهای ارتباطی خانواده است و مبنای شناختی دارد و به باور و اعتقاد افراد در مورد تعاملاتشان بر می گردد، منجر به شکل گیری رفتارهای ارتباطی خاص می گردد. الگوی ارتباطی خانواده بیان کننده میزان آزادی در صحبت کردن پیرامون حوادث، افکار و احساسات است (کوئرتر و فیتزپاتریک، ۲۰۰۲). بر این اساس الگوی ارتباط خانواده دارای دو بعد جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری هم نوایی می باشد. جهت گیری گفت و شنود را به میزانی که خانواده ها فضای آزاد و راحتی برای شرکت اعضای خانواده در موضوعات مختلف ایجاد می کند، بیان کرده اند. جهت گیری هم نوایی عبارت است از مقداری که خانواده ها بر روی یکسان بودن نگرش ها، ارزش ها و عقاید تأکید می کنند. ترکیب این دو بعد، چهار طرح وار ارتباطات خانوادگی را ایجاد می کند که الگوی ارتباطات خانواده خوانده می شود (کوئرتر و فیتزپاتریک، ۲۰۰۲).

پژوهش های دهقانی زاده و همکاران (۱۳۹۳)، مرادی و چراغی (۱۳۹۳) و دهقانی زاده و حسین یاری (۱۳۹۱)، نشان از پیش بینی پذیری سرزندگی تحصیلی به وسیله متغیر کلی الگوهای ارتباط خانواده دارد. اما پژوهشی در باب تعیین تاثیر سرزندگی تحصیلی با هر یک از مولفه های الگوی ارتباط خانواده وجود ندارد.

از دیگر عوامل تأثیرگذار بر سرزندگی تحصیلی می توان به جو روانی-اجتماعی تدریس اشاره نمود. مینهارد و همکاران (۲۰۱۱)، ادراکات دانش آموزان از همسالان و نوع روابط موجود در یک کلاس را به عنوان جنبه اجتماعی محیط کلاس در نظر گرفته اند و آن را جو اجتماعی تعریف کرده اند که به کیفیت روابط در کلاس اطلاق می شود.

چنانچه جو روانی اجتماعی حاکم بر کلاس می تواند سرشار از انسجام یا همبستگی باشد؛ ممکن است حاکی از حضور انضباط و تکلیف گرایی باشد؛ ممکن است فضایی پر برخورد و پر اصطکاک ایجاد کند؛ و ممکن است رنگ رقابت به خود بگیرد. (خواجه و حسین چاری، ۱۳۹۰). جو روانی-اجتماعی کلاس شامل دو متغیر کلی ادارک (برداشتی که افراد از واقعیت های موجود در

^۱ Academic Adjustment

^۲Putwain, D. V., Connors, L., Symes, W., Douglas-Osbon

^۳Kuooner & Fitzerpatrik

کلاس دارند) و انتظار (تمایلات و خواسته هایی که افراد از جو روانی - اجتماعی کلاس دارند) و جوی برای یادگیری مطلوب است که تفاوت بین ادراک و انتظار زیاد نیست و یا مساوی است. در صورت تفاوت باید در پی اصلاح یا تغییر جو کلاس بود (یاوری، گروسی، صافی زاده و عباس زاده، ۱۳۹۴).

فریزر (۱۹۹۴؛ به نقل از حسینی و لطیفیان، ۱۳۸۵)، نیز گونه های جو روانی - اجتماعی مسلط بر کلاس درس را اجتماعی چیره بر کلاس درس می تواند جوی سرشار از یکپارچگی یا همبستگی (میزان وابستگی و پیوند دانش آموزان)، جوی منضبط و تکلیف گرا^۲ (میزانی که دانش آموزان تکلیف هایشان را به موقع و منظم انجام می دهند)، فضایی پر برخورد و پر اصطکاک^۳ (میزان رفتارهای نادرستانه دانش آموزان) یا جوی آکنده از هم آوری و رقابت^۴ (میزان هم آورد و رقابت دانش آموزان با هم) باشند.

بررسی رابطه بین جو کلاس و عملکرد دانش آموزان موضوع مورد توجه در پژوهش هایی مانند پژوهش هایرتل، والبرگ و هایرتل (۱۹۸۱؛ به نقل از خواجه و حسین چاری، ۱۳۹۰) بوده است که ضمن انجام یک فراتحلیل دریافتند در کلاس هایی که دانش آموزان از همبستگی، رضایت و هدفمندی بالاتری برخوردار بودند، از پیشرفت تحصیلی بیشتری هم بهره می بردند و آشفته گی و برخورد کمتری بین آنها مشاهده شده است.

برخی از محققان مانند فرایزر و فیشر^۵ (۱۹۸۹؛ به نقل از خواجه و حسین چاری، ۱۳۹۰)، نیز به بررسی رابطه بین جو روانی کلاس و موضوعات درسی، اندازه کلاس، پایه تحصیلی، نوع مدرسه و ویژگی ها مرتبط با محیط مدرسه نیز پرداخته اند.

لذا با توجه به اهمیت سرزندگی تحصیلی به خصوص بین دانش آموزان و رابطه احتمالی جو روانی تدریس و الگوی ارتباط خانواده و همچنین خلاء موجود میان مطالعات انجام شده و دستیابی به نتایج در این زمینه، در این تحقیق به بررسی رابطه سرزندگی تحصیلی، براساس جو روانی اجتماعی تدریس و الگوی ارتباط خانواده پرداخته خواهد شد. نتایج این تحقیق می تواند در راستای تعیین و ارزیابی عوامل مرتبط با سرزندگی تحصیلی مورد استفاده قرار گیرد و درک صحیحی به مدیران آموزش و پرورش جهت بهبود حس سرزندگی تحصیلی ارائه نماید.

۲. روش:

این تحقیق با توجه به هدف تحقیق، کاربردی و از نوع تحقیقات همبستگی می باشد. جامعه آماری در این تحقیق شامل تمام دانش آموزان مدارس دولتی دختر دوره متوسطه اول شهر اراک بود که تعداد آنها مطابق با آمار اخذ شده از دفتر برنامه و بودجه آموزش و پرورش این شهر برابر با ۳۲۰۰ نفر بود. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران، تعداد ۳۸۰ نفر به شیوه نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. قبل از اجرای پرسشنامه ها نسبت به محرمانه بودن اطلاعات به شرکت کنندگان اطمینان داده شد.

^۱Cohesion

^۲Task orientation

^۳Friction

^۴Competition

^۵Fraser & Fisher

ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق سه پرسشنامه جو روانی-اجتماعی تدریس فریزر گدینگدز و م روبی (۱۹۹۵) با چهار مولفه برخورد اصطکاک، همبستگی یا یکپارچگی، انضباط یا تکلیف مداری، و رقابت؛ الگوی ارتباط خانواده ریچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۰) با دو مولفه جهت‌گیری هم‌نوایی و جهت‌گیری گفت و شنود؛ سرزندگی تحصیلی چاری و دهقانزاده (۲۰۱۳) بوده است.

۳. یافته:

برای تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون و تحلیل معادلات ساختاری استفاده شد. یکی از این پیش‌فرض‌ها، طبیعی بودن یا به هنجار بودن توزیع متغیرها است. برای آزمون فرض نرمال بودن متغیرهای اصلی پژوهش (جو روانی، الگوی ارتباط خانواده، و سرزندگی تحصیلی) از آزمون کولموگراف-اسمیرنوف (K-S) استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر درج شده است.

جدول ۱: بررسی توزیع نرمالیتی متغیرها

متغیر	Z	سطح معناداری
جو روانی	۲/۲۰۲	۰/۰۳۹
الگوی ارتباط خانواده	۲/۸۱۳	۰/۰۱۸
سرزندگی تحصیلی	۲/۱۸۹	۰/۰۲۷

با توجه به سطح معناداری ۰/۰۵ در می‌یابیم که توزیع داده‌ها نرمال است و استفاده از آزمون‌های پارامتری امکان‌پذیر است و با توجه به اینکه فرضیه‌های تحقیق از نوع رابطه همبستگی می‌باشد از ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌کنیم.

فرضیه فرعی ۱. بین مؤلفه‌های جو روانی (همبستگی یا یکپارچگی، ، انضباط، رقابت) با سرزندگی تحصیلی دانش آموز رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۲: همبستگی پیرسون بین مولفه‌های جو روانی تدریس (همبستگی، انضباط و رقابت) با سرزندگی تحصیلی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معناداری
سرزندگی تحصیلی	۰/۴۸۰	۰/۰۰۱
برخورد اصطکاک	-۰/۳۲۱	۰/۰۰۱
همبستگی یا یکپارچگی	۰/۳۲۴	۰/۰۰۱
انضباط یا تکلیف مداری	-۰/۳۸۰	۰/۰۰۱
رقابت	-۰/۵۹۳	۰/۰۰۱

جدول فوق نشان می‌دهد بین متغیرهای جو روانی تدریس (همبستگی یا یکپارچگی، ، انضباط و رقابت) با سرزندگی تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به اینکه ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرزندگی تحصیلی با مولفه همبستگی

یا یکپارچگی، مثبت (۰/۳۲۴) بدست آمد می توان نتیجه گرفت رابطه از نوع مستقیم است اما ضریب همبستگی پیرسون برای متغیرهای سرزندگی تحصیلی با مؤلفه های متغیرهای انضباط و رقابت و برخورد اصطکاکی منفی (۰/۳۸۰- و ۰/۵۹۳- بترتیب) بدست آمده است رابطه از نوع معکوس می باشد.

بر این اساس وجود رابطه معناداری میان جوروانی تدریس و سرزندگی تحصیلی تأیید می شود.

فرضیه فرعی ۲. بین مؤلفه های الگوی ارتباط خانواده (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری هنوایی) با سرزندگی تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۳: همبستگی پیرسون بین مؤلفه های الگوی ارتباط خانواده (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری هنوایی) با سرزندگی تحصیلی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معناداری
سرزندگی تحصیلی	۰/۸۱۹	۰/۰۰۱
جهت گیری گفت و شنود	۰/۷۴۸	۰/۰۰۱
جهت گیری هنوایی	۰/۷۳۱	۰/۰۰۱

جدول فوق نشان می دهد، با توجه سطح معناداری ۰/۰۰۱، بین متغیر الگوی ارتباطی خانواده (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری هنوایی) و سرزندگی تحصیلی، رابطه معنادار وجود دارد و با توجه به اینکه ضریب همبستگی پیرسون برای تمامی متغیرها مثبت بدست آمد می توان نتیجه گرفت رابطه از نوع مستقیم می باشد. بر این اساس فرضیه تأیید می شود.

فرضیه اصلی. بین جوروانی و الگوی ارتباط خانواده با سرزندگی تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

در ادامه از آزمون رگرسیون استفاده می کنیم تا بررسی کنیم که آیا بین سرزندگی تحصیلی دانش آموزان با جوروانی تدریس و الگوی ارتباط خانواده رابطه ای وجود دارد. برای انجام این آزمون، سرزندگی تحصیلی دانش آموزان به عنوان متغیر وابسته و جوروانی تدریس (برخورد اصطکاکی، همبستگی، انضباط، رقابت) و الگوی ارتباط خانواده (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری هنوایی) بعنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده است.

جدول ۴: جدول ضرایب رگرسیونی

سطح معناداری	آماره	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		مدل	متغیر
			انحراف معیار	β		
۰/۰۰۱	۲۱/۱۸۰		۴/۶۱۹	۹۷/۸۳۱	مقدار ثابت	
۰/۰۰۱	-۷/۱۰۲	-۰/۲۹۰	۰/۲۴۱	-۱/۷۱۵	برخورد	جوروانی

					اصطکاک	تدریس
۰/۴۴۰	۰/۷۷۳	۰/۰۳۲	۰/۲۰۴	۰/۱۵۸	همبستگی یا یکپارچگی	
۰/۰۰۱	-۱۰/۳۵۴	-۰/۳۵۴	۰/۱۸۵	-۱/۹۱۵	انضباط یا تکلیف مداری	
۰/۰۰۱	-۰/۱۵/۹۱۴	-۰/۵۵۲	۰/۱۷۲	-۲/۷۴۱	رقابت	
۰/۰۰۱	۵/۱۶۷	۰/۲۳۴	۰/۱۳۸	۰/۶۷۹	جهت‌گیری همنوایی	الگوی ارتباط خانواده
۰/۰۰۱	۳/۹۱۲	۰/۷۶۵	۰/۳۶	۰/۳۲۶	جهت‌گیری گفت و شنود	

با توجه به جدول ضرایب رگرسیونی و مقادیر معنی داری، با احتمال ۹۵ درصد تمامی متغیرهای جو روانی تدریس (برخورد اصطکاک، همبستگی، انضباط، رقابت) و الگوی ارتباط خانواده (جهت‌گیری گفت و شنود و جهت‌گیری همنوایی) با سرزندگی تحصیلی ارتباط معناداری دارد.

بنابراین مدل رگرسیون بصورت زیر برآورد می‌شود:

$$Y = 97.831 - 0.290X_1 + 0.032X_2 - 0.354X_3 - 0.552X_4 + 0.234Z_1 + 0.765Z_2$$

۴. بحث و نتیجه‌گیری:

هدف پژوهش حاضر تدوین مدل سرزندگی تحصیلی بر اساس جو روانی تحصیلی و الگوی ارتباط خانواده بود و برآزش مدل در نمونه پژوهش، مورد بررسی قرار گرفت.

بر اساس نظر اسپیرا (۲۰۰۵) می‌توان گفت که محیط تحصیلی، از جمله محیط‌هایی است که مستلزم انطباق و سازگاری است. در واقع چالش‌ها و فشارهای محیط تحصیلی یکی از موقعیت‌هایی است که نوجوان باید خود را با آنها سازگار نماید. همچنین همراه شدن تغییرات سریع شناختی و هیجانی در دوران نوجوانی با این چالش‌ها و فشارهای محیطی، لزوم برخورداری نوجوان از توانایی انطباق را دوچندان می‌سازد. نتایج بررسی‌ها حاکی از آن است که در بین دانش‌آموزان برخوردار از سرزندگی تحصیلی، حداقل میزان ترک تحصیل رخ می‌دهد. (کانفورد، ۲۰۱۵ نقل شده در فخاریان و همکاران، ۱۳۹۸)

سرزندگی تحصیلی یکی از مفاهیم و سازه‌های به‌نجار مورد توجه و مطالعه‌ی روانشناسی مثبت نگر است که با بهبود پیشرفت تحصیلی رابطه دارد؛ زیرا سرزندگی یکی از عوامل اثرگذار در تعلیم و تربیت شناخته‌شده است که دانش‌آموزان از آن به‌عنوان راهبرد مقابله با مسائل و چالش‌های تحصیلی استفاده می‌کنند. در مجموع، سرزندگی تحصیلی می‌تواند به‌عنوان یک عامل حمایتی، دانش‌آموز را در مقابل مشکلات تحصیلی، محافظت نماید. (به نقل از مارتین و همکار، ۲۰۰۸ نقل شده در همان)

بر این اساس پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت، شناسایی عوامل اثرگذار بر سرزندگی تحصیلی و فرآیند تحصیلی و فرایند اثرگذاری این عوامل را مورد بررسی قرار داده‌اند و مهمترین عوامل تأثیرگذار بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان را در سه سطح: ۱- روانی ۲- مدرسه و درگیری تحصیلی ۳- خانواده و همسالان دسته‌بندی کرده‌اند. (همان)

در بررسی روابط مدل نتایج نشان داد بین متغیر جو روانی تدریس و سرزندگی تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. در میان مولفه‌های جو روانی تدریس به ترتیب رقابت، انضباط و تکلیف‌مداری، و در نهایت برخورد اصطلاحاً بیشترین تأثیرات منفی را بر سرزندگی تحصیلی دارند. در مقابل مولفه همبستگی یا یکپارچگی تأثیری مثبت اما بسیار اندک دارد.

یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش ژنک و همکاران^۱ (۲۰۱۷) (تنها از باب مولفه همبستگی و یکپارچگی)، مرسر و دیگران^۲ (۲۰۱۱)، یآوری و همکاران (۱۳۹۴) و عباسی و دهقانی (۱۳۹۳)، ویسکرمی و همکاران (۱۳۹۸) و فخاریان و همکاران (۱۳۹۸) همسو بود. اگر در محیط آموزشی دانش آموزان مشارکت لازم را داشته باشند و بین معلم و شاگردان رابطه صمیمی و محبت آمیز و سرشار از اعتماد باشد، دانش آموزان در مواقع مشکل از حمایت معلم خود برخوردار شده و با برقراری مقررات و ایجاد نظم در کلاس به سازماندهی مطالب آموزشی و ارایه مطالب جدید و رغبت انگیز پرداخته می‌شود. در این جو بین ادراک و انتظار تفاوتی وجود ندارد و یا قرابت و نزدیکی مشاهده می‌شود و پیشرفت تحصیلی بالاست. در واقع دانش آموزان از یک برنامه کلاسی قابل انعطاف برخوردارند و در کلاس بحث و مناظره می‌کنند و برای ادامه یادگیری از خود علاقه نشان می‌دهند که با وجود این شرایط، دانش آموزان توانایی موفقیت آمیز در برخورد با چالش‌های تحصیلی که در مسیر زندگی تحصیلی معمول هستند را بدست می‌آورند و پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی، تجربه می‌شوند می‌دهند. بنابراین با کاهش جو رفتار ناهماهنگی و نادوستانه با هم کلاسی‌ها و نیز کاهش وابستگی و رقابت ناسازنده می‌توان سرزندگی را در دانش آموزان افزایش داد.

همچنین هر دو مولفه الگوی ارتباط خانواده جهت‌گیری هم‌نواپی و جهت‌گیری گفت و شنود با ترتیب جهت‌گیری گفت و شنود و سپس جهت‌گیری هم‌نواپی تأثیری مثبت بر سرزندگی تحصیلی دارند.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیق دهقانی زاده و حسین چاری (۱۳۹۱)، دهقانی زاده و همکاران (۱۳۹۳) و مرادی و چراغی (۱۳۹۳) همسو می‌باشد. دانش آموزانی که در خانواده‌های با فضای آزاد و راحت برای مکالمات زندگی می‌کنند اعضای خانواده به طرز آزاد و مکرر و مختار با دیگران بدون هیچ محدودیتی ارتباط دارند. این خانواده‌ها زمان زیادی را جهت ارتباط متقابل و بحث درباره مختلف، صرف می‌کنند. افراد خانواده، فعالیت‌های انفرادی، افکار و احساساتشان را با اعضای خانواده در میان می‌گذارند، اعضاء در کنار یکدیگر با هم تصمیم می‌گیرند. همچنین اگر اعضای خانواده به ارزش‌ها و نگرش هم احترام گذاشته و به ساختار سنی اعتقاد ندارند و کمتر به آداب و رسوم و تشریفات و سلسله مراتب اهمیت می‌دهند و ارتباط‌های خود را بر نامتجانس بودن عقاید، فردیت هر یک از اعضاء خانواده و استقلال هر فرد پایه‌گذاری می‌کنند این دانش آموزان که در چنین خانواده‌هایی تربیت می‌شوند معمولاً اعتماد به نفس بالایی داشته و در برابر فرسودگی تحصیلی و یا بی‌علاقگی و خستگی با اعضای خانواده و یا فردی دیگر مشورت نموده و راه‌های مناسب برای روبرو شدن با این گونه مشکلات را بر می‌گزینند.

^۱Schenke, K., Ruzek, E., Lam, A. C., Karabenick, S. A., & Eccles, J. S.

^۲Mercer, S., Nellis, L., Martins, R., Kirk, M.

۶. منابع و مراجع

- حسین چاری، مسعود. دهقانی زاده، محمد. (۱۳۹۱). سرزندگی تحصیلی و ادراک از الگوی ارتباطی خانواده، نقش واسطه خودکارآمدی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری. (۲)۴.
- حسینی، فریده السادات. لطفعلیان، مرتضی. (۱۳۸۵). بررسی تاثیر دادوستدی خودمهارى و جنسیت بر جو روانی-اجتماعی کلاس. اندیشه های نوین تربیتی، (۲-۱)، ۲۷-۴۱.
- خواجه، لاله. حسین چاری، مسعود. (۱۳۹۰). بررسی رابطه اضطراب اجتماعی و جو روانی-اجتماعی کلاس با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دوره راهنمایی. روانشناسی تربیتی، (۲۰)، ۷-۱۳۱-۱۵۳.
- سبزی، ندا. فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۴). نقش واسطه‌ای باورهای انگیزشی در رابطه بین حمایت اجتماعی ادراک شده و سرزندگی تحصیلی، آموزش پژوهی، ۲، ۲۳-۴۹.
- فخاریان، جمیله. یعقوبی، ابوالقاسم. ضرغام حاجبی، مجید. محقق، حسین. (۱۳۹۸). تدوین مدل علی سرزندگی تحصیلی بر اساس جوعاطفی خانواده، محیط یادگیری سازنده‌گرای اجتماعی و درگیری تحصیلی با میانجی‌گری خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه. تدریس پژوهی. (۳)، ۷-۱-۲۸.
- عباسی، منصوره. دهقانی، مرضیه (۱۳۹۳). رابطه انتخاب و تعاملات بین استاد راهنما و دانشجویان با سرزندگی تحصیلی، همایش بین المللی مدیریت
- مرادی، مرتضی. چراغی، اعظم. (۱۳۹۳). الگوی علی-تجربی از روابط بین ادراک از الگوهای ارتباط خانواده، ادراک از ساختار کلاس، انگیزش و خودگرانی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در نوجوانان دبیرستانی، مطالعات آموزش و یادگیری، ۶۶، ۱۴۰-۱۱۳.
- ویسکرمی، حسنعلی. خلیلی گشنیگانی، زهرا. عالی پور، کبری. علوی، زینب. (۱۳۹۸). نقش میانجی اشتیاق تحصیلی در پیش‌بینی بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس جو روانی-اجتماعی کلاس درس دانش‌آموزان. دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، (۱۲)، ۷.
- Comerford, J., Batteson, T., & Tormey, R. (2015). Academic Buoyancy In Second Level Schools: Insights From Ireland. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 197, 98-103.
- Koerner, A.F., Hitzpatrick, M.A.(2002a) Understanding family communication pattern and family functioning: The role of conversation orientation and conformity orientation. *communication Yearbook*, ۲۸, ۳۶-۶۸.
- Koerner, A.F., Hitzpatrick, M.A.(1997) family type and conflict: The impact of conversation orientation and conformity orientation on conflict in the family communication studies, 48, 59-78.
- Lent, R.W., Brown, S.D., Goreg, P.A. (2000), Discriminate and predictive validity of academic self-concept, academic self-efficacy, and mathematics-specific self-efficacy. *journal of counseling psychology*, 44, 307-315.
- Martin, A.J., & Marsh, H.W. (2008). Workplace and academic buoyancy: psychometric assessment and construct validity amongst school personnel and students, *Journal of Psycho educational Assessment*, 26, 168-184.
- mainhard, M.T., Brekelmans, M., Wubbels, T.(2011) Coercive and supportive teacher behavior: Within-and across-lesson associations with the classroom social climate. *learning and instruction*, ۲۱(۳), ۳۴۵-۳۵۴.

Moradi, M., Dehghanizadeh, M. H., & Soleimani Khashab, A. (2015). Perceived social support and academic buoyancy, mediating role of academic self-efficacy beliefs. *Journal of Teaching and Learning Studies*, 7(1), 1-24. [In Persian].

Mercer, S., Nellis, L., Martins, R., Kirk, M., (2011). Supporting the student most in need: academic self-efficacy and perceived teacher support in relation to within-year academic growth. *Journal of School Psychology*, 49, 323-338.

Putwain, D. V., Connors, L., Symes, W., Douglas-Osbon, E. (2012). Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? *Anxiety, Stress & Coping*, 25(3), 349-358.

Schenke, K., Ruzek, E., Lam, A. C., Karabenick, S. A., & Eccles, J. S. (2017). Heterogeneity of student perceptions of the classroom climate: A latent profile approach. *Learning Environments Research*, 20(3), 289-306. <https://doi.org/10.1007/s10984-017-9235-z>

Spera, C. (2005). A review of the relationship among parenting practices, parenting styles, and adolescent school achievement. *Educational Psychology Review*, 17(2), 125-146.

